

אֶרֶיזוֹת בִּירוּשָׁלַיִם

על פי ספרו של שמואל הופרט
מחזה ובימוי: אייל נחמיאס

וְיָהּ דוֹלוֹרוֹזָה
طريق الآلام
VIA DOLOROSA

תפארה ותלבשות: דיתי אופק
מוזיקה: דן הופרט
שפה ודיבור: מרגלית גז
אבזרים: נרקיס אלבה
ייצור ופסנטים: דידי אלון
ע' במאי: ריית דור
שחקנים: מתן גורן יוסי
קרן המאירי יעל
אריק מורדוך/אלון גאוני
ר' אברהם (סבו של יוסי), סלאח
(סוחר רהיטים), בעל בית קפה,
מושיקו (בעל נגריה), סוני (גנב ידוע),
פקד אבני, מוטה
(צנחן, ממשחרי ירושלים העתיקה)

על ההצגה

'אריות בירושלים' היא הרפתקה מלאת הומור ומתח, הספוגה באווירתה של ירושלים, על דמויותיה הסגנוניות ושכונותיה המיוחדות. ההצגה מבוססת על ספר בעל אותו שם, שכתב הסופר שמואל הופרט.

איך ספר נולד

שמואל הופרט היה מנהל המדור לספרות בשידורי קול ישראל. יוסי שטרן היה צייר ירושלמי ידוע. שניהם נפגשו במועדון "צוותא" לתרבות בתל אביב. "הלואי וידעתי לכתוב", אמר יוסי. "הלואי וידעתי לצייר", אמר שמואל.

כך חברו להם השניים לכתוב הספר "אריות בירושלים". בסיס העלילה הבלשית נרקם על ידי שניהם ביחד. המיקום: ירושלים, העיר ששניהם אהבו. הגיבורים בספר היו, כמובן, שמואל ויוסי. בכל ערב הקריא שמואל לילדיו את הפרק שכתב באותו היום, ולפי ההערות שלהם, תיקן את העלילה. ערב אחד שאלה אותו בתו, מיכל: "ומה עם בנות?" בעקבות הערה זאת נוספה יעל לדמויות גיבורי הספר. כמה שנים אחר כך זכה הספר ב"פרס זאב לספרות ילדים" שהוא פרס חשוב מאד לסופרים, וקטע ממנו אף עובד לטלוויזיה.

(כתב - דן הופרט, מוזיקאי ההצגה, ובנו של הסופר)

תקציר ההצגה

יוסי מקבל מסבא לבר המצווה מתנה מפתיעה - כתב חידה. מה שנראה בתחילה כמתנה מאכזבת, מתגלה כתחילתו של מסע מסעיר. יחד עם יעל, חברתו לכיתה, יוסי יוצא לפענח את כתב החידה ויחד הם נקלעים להרפתקה מרתקת בירושלים. הם משוטטים בסמטאות העיר העתיקה, נכנסים למרתפים ולבתי מלאכה - ומחפשים שני אריות מסתוריים. בדרכם הם פוגשים דמויות ירושלמיות סגנוניות: ר' אברהם - סבו של יוסי, סאלח - סוחר הרהיטים הערבי משער האריות, בעל בית הקפה 'קפה אל אסד' (אסד בערבית פירושו 'אריה'), מושיקו - בעל נגריה לשיפוץ רהיטים עתיקים, סוני - עבריון צמרת וגנב ידוע, פקד אבני - מפקח משטרה, ומוטה - צנחן בין משחררי ירושלים העתיקה והכותל המערבי. כולם מובילים את יעל ויוסי לפתרון כתב החידה, המצוי בין כפלי כורסא עתיקה אשר ידיותיה מעוצבות כ... שני אריות. כורסא, אשר מספרת סיפור ישן, המהווה פרק חשוב בתולדות העיר ובתולדות משפחתו של יוסי.

ירושלים

ירושלים היא עיר הבירה של מדינת ישראל והעיר הגדולה ביותר במדינה. בירושלים נמצאים מוסדות הממשל של ישראל: הכנסת, בית המשפט העליון, משכן הנשיא, בית ראש הממשלה ורוב משרדי הממשלה. ירושלים שוכנת בהרי יהודה, על קו פרשת המים הארצי של ארץ ישראל, בין הים התיכון לים המלח.

העיר מקודשת ליהדות, לנצרות ולאסלאם הסוני. היא היוותה את מרכז חיי העם היהודי בימי קדם, והייתה המקום אליו העם היהודי השוכן בגולה רוצה וחולם להגיע. בגלל שהעיר חשובה לכמה דתות שונות, הייתה העיר מוקד למלחמות וסכסוכים הנמשכים עד עצם היום הזה. במהלך השנים התפתחו סביב העיר העתיקה שכונות העיר החדשה, אשר כיום מהוות את רובה המוחלט של העיר. במרכזה של ירושלים השלמה עומד הר הבית, שמפריד בין מערב ירושלים למזרח ירושלים. בשנת 1981 הוכרזה העיר העתיקה של ירושלים כאתר מורשת עולמית על ידי ארגון אונסק"ו של האומות המאוחדות, והיא נמצאת ברשימת האתרים בסיכון.

האוכלוסייה כוללת ערבוב של יהודים וערבים, חילונים, דתיים וחרדים, חסידים וליטאים, נוצרים ומוסלמים - כולם גרים בה אלה בצד אלה ויוצרים פסיפס של שכונות, עדות ואורחות-חיים שאין דומה לו בעולם.

סמל העיר

האריה האריה בסמל ירושלים הוא האריה השומר על החומה. הוא מסמל גם חוזק ואומץ לב, והוא נבחר להיות בסמל כי ירושלים הייתה בשטחו של שבט יהודה, אשר סימלו היה אריה.

החומה החומה אשר מאחורי האריה מייצגת את חומת העיר. בעבר היו גרים בין החומות, בחוץ היו סכנות רבות, חיות טרף ושודדים והיה מסוכן לצאת מחוץ לחומות. החומה דומה גם לכותל המערבי אשר הוא שריד מבית המקדש.

ענפי הזית זוג ענפי הזית אשר בצידי הסמל מסמלים שלום ותקווה. כידוע, היונה מתיבת נוח בישרה שחלפה הסערה בעזרת ענפי זית, ומאז היונה וענפי הזית מייצגים שלום.

איחוד ירושלים

'ירושלים המאוחדת' הוא כינוי לעיר ירושלים, אשר נמצאת כולה בשליטת מדינת ישראל. גבולותיה משתרעים ממערב העיר (שהיה בשלטון ישראל מאז הקמתה בשנת 1948) ועד למזרחה, שנשלט מאז 1948 ועד מלחמת ששת הימים בשנת 1967 בידי ממלכת ירדן. ירושלים אוחדה בעקבות מלחמת ששת הימים, אז השתלט צה"ל על מזרח ירושלים והעביר אותה משליטה ירדנית לשליטה ישראלית.

בהצגה מתקשר נושא איחוד ירושלים דרך איחוד הכורסאות המשפחתיות שהופרדו הרבה שנים קודם לכן. כמו שרבי אברהם, סבא של יוסי, אומר בסוף ההצגה: "העיקר ששוב הכורסאות יחד. הכורסאות האלה, ילדים, היו שייכות למשפחה שלנו במשך שנים רבות והופרדו במלחמת העצמאות. עכשיו הן מאוחדות, כמו ירושלים שחוברה לה יחדיו במלחמת ששת הימים. הכורסה של סבא, והכורסה של סבתא".

צילום: דוד רובינגר, לע"מ

מלחמת ששת הימים

'מלחמת ששת הימים' הייתה מלחמה שנערכה מבוקר 5 ביוני עד ליל 10 ביוני 1967, בין ישראל לבין מצרים, ירדן וסוריה, שנעזרו במדינות ערביות נוספות: עיראק, ערב הסעודית, לוב, סודאן, תוניסיה, מרוקו ואלג'יריה.

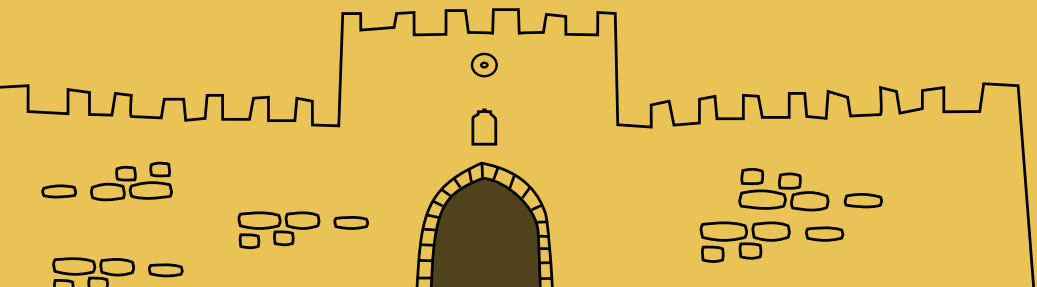
המלחמה החלה במכה מקדימה ישראלית על חיל האוויר המצרי, לאחר תקופת המתנה מתוחה, שבה נעשו ניסיונות להימנע ממלחמה. במהלך המלחמה כבשה מדינת ישראל שטחים נרחבים בסיני, רצועת עזה, רמת הגולן, יהודה ושומרון ומזרח ירושלים. השטח הכולל שנכבש גדול פי שלושה משטחה של מדינת ישראל לפני המלחמה.

למלחמה זאת היו השלכות מרחיקות לכת בתחומי הפוליטיקה הפנימית של המדינות שהשתתפו בה, הגיאוגרפיה המדינית, הכלכלה והאזורית.

8 השערים של ירושלים

שערי ירושלים הם השערים המאפשרים כניסה לעיר העתיקה דרך חומות ירושלים. כיום ישנם שבעה שערים פתוחים בחומה, ומספר שערים אטומים. בתקופות שונות בהיסטוריה היו בחומות ירושלים שערים שונים, שנסתמו לאורך הדורות. 'שער הרחמים' הוא המפורסם מבין השערים האטומים ולכן נהוג לומר שבחומת ירושלים שמונה שערים.

השערים: השער החדש, שער שכם, שער הפרחים, שער האריות, שער הרחמים, שער האשפות, שער ציון, שער יפו.

שער האריות

אחד משערי חומת העיר העתיקה של ירושלים הקרוי כך בשל תבליטי שני זוגות הברדלסים משני צדדיו, שנחשבו, בטעות, לאריות, וקיבעו בכך את השם המוכר.

במלחמת ששת הימים פרצו הצנחנים לעיר העתיקה דרך השער. זאת הייתה הפעם הראשונה בהיסטוריה של ירושלים שצבא פורץ אל העיר מכיוון מזרח. במהלך הפריצה נופצו דלתות השער, והן שוקמו לאחר שנתיים, בפברואר 1969.

השער ממוקם בחומה המזרחית בחלקה הצפוני, והוא מוביל אל רחוב 'שער האריות' שברובע המוסלמי של העיר העתיקה. בסמוך לצידו החיצוני של השער שוכן בית קברות מוסלמי.

אריות בירושלים - התערוכה

בשנת 2003 התקיימה תערוכה של פסלי אריות שהוצבו במקומות שונים ברחבי ירושלים. את הפסלים עיצבו אומנים צעירים לצד אומנים בכירים, אומנים שעוסקים בפיסול, ציור, איור, פסיפס, וכדומה.

80 פסלים הוצבו ברחבי ירושלים, ברחובות, בגנים, בכניסות למוזיאונים, בכניסה לגן החיות התנ"כי ועוד, והוסיפו לעיר יופי, צבע וסקרנות.

גם בתל-אביב וגם בארצות אחרות בעולם התקיימו תערוכות פסלים כאלה, כשלכל עיר יש את החיה שלה, למשל בתל אביב הציבו פינגווינים ודולפינים, בציריך ובניו יורק - פרות, בטורונטו - איילים, ובברלין - דובים.

מתוך התערוכה

אריות בירושלים - התערוכה שלנו

אתם מוזמנים ליצור את האריה המיוחד שלכם. תכננו ועצבו, כל אחד את האריה שלו. השתמשו בכל החומרים והאפשרויות שיש לכם בכיתה או בבית. כשכל האריות יהיו מוכנים, צבועים ומקושטים, כל אחד יציג את האריה שלו בפני כולם. בסופו של דבר, אתם יכולים לקיים תערוכת אריות בכיתה, ולהזמין את כולם לראות. תוכלו גם לצלם את כל האריות, ולהעלות את תמונות התערוכה לרשתות החברתיות. אנחנו בתיאטרון אורנה פורת, נשמח אם תשלחו גם לנו את התערוכה שלכם!

הסיפור שלי - מאת המעבד והבמאי

מה שהכי משך אותי לסיפור הן שתי הכורסאות, שהן פתרון החידה. ולמה? - כי אצל סבי וסבתי היו גם שתי כורסאות כאלו, "הכורסא של סבא" ו"הכורסא של סבתא", והייתה עוצמה גדולה מאוד כשישבו יחד, ובכלל בחייהם המשותפים. ה"יחד" של סבי וסבתי, זוגיות שהתקיימה בתיאום מושלם, הוא גם הסיפור שאותו רציתי להעביר לבמה - שיתוף הפעולה בין שני הילדים, ה"יחד" שלהם, הוא שמאפשר להם לגבור על כל מכשול ולבסוף לפתור את החידה.

צוות המחלקה החינוכית של התיאטרון מאחל לכם צפייה מהנה!

משרדי תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער (ע"ר): רחוב בלפור 30, תל אביב, מיקוד: 6521202, טל': 03-5111444, פקס: 03-5106928
 מוזמנים לבקר באתר האינטרנט שלנו: www.porat-theater.co.il ולהיות חברים שלנו בבייביסוק